

Erfaringene fra SvalBAD-prosjektet kan overføres til større prosjekter for sirkulære bygg. Foto: Kjetil Bråten.

25-04-2020 14:50 CEST

Badstue gir varm velkomst til sirkulær omstilling på Svalbard

Økt skredfare på grunn av klimaendringer har gitt dramatiske utfordringer på Svalbard og ført til at boligbebyggelse i Longyearbyen rives. Et tverrkulturelt, sirkulært byggeprosjekt ble i mars 2020 sjøsatt til glede for entusiastiske isbadere i Longyearbyen. Målet er å bli sirkulær hovedstad i nord.

Et tett samarbeid mellom Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO), arkitektkontoret LPO og Longyearbyen Lokalstyre har gitt hauger med sanert trevirke nytt liv som helårs flytende badstue.

Badstua SvalBAD er designet og bygget av arkitektstudentene og er bare begynnelsen. Dette er nemlig det første prosjektet i en rekke av planlagte omstillingstiltak som skal bidra til å sette Longyearbyen på kartet som sirkulær hovedstad i nord.

Anne Solgaard er fagansvarlig for sirkulærøkonomi Grønn Byggallianse. Hun mener vi kan lære mye av SvalBAD.

– Selv om prosjektet ikke er stort, viser det oss hvordan vi kan nyttiggjøre og gi nytt liv til materialer fra eksisterende bygg. I prosjektet er det blant annet testet metoder for kartlegging og prinsipper for å ombruke materialer fra gamle bygg. Denne kunnskapen kan overføres til andre større prosjekter for sirkulære bygg, sier Solgaard.

Design for gjenbruk

– Sirkulærøkonomi handler først og fremst om å holde materialressursene i kretsløpet så lenge som mulig, sier Anne Sigrid Nordby.

Hun er forsker og rådgiver innenfor kretsløpsdesign hos Asplan Viak og lærer ved AHO.

– Å ta utgangspunkt i de materialene vi allerede har i omløp er første skritt. Deretter må vi planlegge med tanke på neste fase slik at materialene igjen kan bli til nye bygg uten at de har tapt kvalitet i demonteringsfasen. Dette er det vi kaller design for gjenbruk, forteller Nordby.

Det ligger en stor dugnad bak det lille byggverket, der mange deltok i å sortere rivningsmaterialer. Foto: LPO.

Rett plass, rett form

Badstueprosjektet har sitt utspring i LPO-initiativet «Rett plass Rett form». Prosjektet utforsker utviklingen av designmetodikk for gjenbruk av det som ellers blir til avfall etter dagens praksis i byggenæringen.

– Definisjonen på søppel er en ressurs som er på feil sted, i feil form, sier Ingvild Sæbu Vatn.

Hun er arkitekt og partner i LPO og en av pådriverne for å skape en sirkulær byggepraksis på Svalbard. Med seg i prosessen har de Store Norske

Spitsbergen Kullkompani (SNSK), Longyearbyen Lokalstyre og Statsbygg, alle sentrale aktører i byggenæringen lokalt.

Storstilt dugnad bak lite byggverk

Selv om badstua er et lite byggverk, ligger det en storstilt dugnad bak. Det lokale engasjementet for å redusere samfunnets klimafotavtrykk er påfallende, og mange stilte opp for å sortere i haugene med rivningsmaterialer i vintermørket.

Havnesjef Kjetil Bråten, formell eier og drifter av badstua, fikk bygget flåte med utgangspunkt i rester av plastrør. Longyearbyen Lokalstyre stilte verksted til disposisjon, og elever fra vgs linje for bygg- og anleggsteknikk hjalp til med produksjon av badstuebenker.

SNSK slapp AHO inn i et nylig nedstengt Svea for å kartlegge elementer med gjenbrukspotensiale. Fra dette besøket ble en kulturell dimensjon lagt til da en spilevegg med påmalte blomster ble med på returen og fant sin nye form i SvalBads' s fasade.

SvalBAD er en del av prosjektet "Rett plass, rett form". Foto: Arnkell Petersen.

Lærerikt og kreativt

Tine Hegli, professor ved AHO og arkitekt i Snøhetta, driver kurset sammen med et tverrfaglig lærerteam. Hun mener slike samarbeid mellom lokalsamfunn, næring og undervisningsinstitusjoner danner en utmerket plattform for testing av designstrategier og byggemetoder.

– Læringsutbyttet er stort! Studentene har skapt arkitektur ut i fra studier av badstuefunksjonen, steds-kvaliteter, materialarkivet og lokalklimaet. Bruk av trespikere har bidratt til å transformere stenderverk av ulikt slag til demonterbare massivtre-elementer. Det malte panelet beskytter mot vær, og kjøkkenvinduer i panoramaformat sørger for fantastisk utsikt. 34 moduler totalt, konstruert og montert på 4 dager har gitt en ny badeopplevelse, samtidig som bygget i seg selv bærer med seg flere tiår med lokal identitet. Oppgaven er kompleks, tidrommet kort og behovet for kreative hoder er stort! Perfekt for oss å ta tak i, sier Hegli.

Kontakt:

- AHO - Tine Hegli, tine.hegli@aho.no, 971 44 653
- LPO - Ingvild Sæbu Vatn, isv@lpo.no, 995 00 024

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelige valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Katharina Th. Bramslev

Pressekontakt

Daglig leder

katharina.bramslev@byggalliansen.no

+47 977 58 897